

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete: 6 Haziran 2002 tarih ve 24777 sayı

BİRİNCİ BÖLÜM - Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar
İKİNCİ BÖLÜM - Genel Hükümler
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM -ÇED Uygulama Yöntemi
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM -ÇED Ön Araştırması Uygulama Yöntemi
BEŞİNCİ BÖLÜM - İzleme ve Denetleme
ALTINCI BÖLÜM - Çeşitli Hükümler

EKLER

EK-I - ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

EK-II - ÇED ÖN ARAŞTIRMASI UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

EK- III - PROJE TANITIM GENEL FORMATI

**EK-IV - ÇED ÖN ARAŞTIRMASI RAPORUNUN HAZIRLANMASINDA
ESAS ALINACAK SEÇME ELEME KRİTERLERİ**

EK-V - DUYARLI YÖRELER

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik;

- Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ile Çevresel Etki Değerlendirmesi Ön Araştırma Raporunun hangi tür projeler için isteneceği ve içereceği konuları,
- Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları,
- Çevresel Etki Değerlendirmesi için Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunun oluşturulması ile ilgili çalışmaları,
- Yönetmelik kapsamına giren projelerin işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrası dönemde izlenmesi ve denetlenmesini,
- Çevresel etki değerlendirmesi sisteminin, çevre yönetiminde etkin ve yaygın biçimde uygulanabilmesi ve kurumsal yapısının güçlendirilmesi için gerekli eğitim çalışmalarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Çevre Bakanlığı'nı,

Çevre: Canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde bulundukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı,

Etki: Bir projenin hazırlık, inşaat ve işletme sırasında ya da işletme sonrasında, çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa veya uzun dönemde, geçici ya da kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması olası değişiklikleri,

Etki Alanı: Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrasında çevre unsurları olarak olumlu veya olumsuz yönde etkilediği alanı,

Proje: Gerçekleştirilmesi planlanan yatırıma ait inşaat çalışmaları, diğer tesisat ya da planların uygulanması veya yer altı kaynaklarının değerlendirilmesi işlemini,

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin saptanarak değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve denetlenmesinde sürdürülecek çalışmaları,

Çevresel Etki Değerlendirmesi Süreci: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin çevresel etki değerlendirmesinin yapılması için 8 ve 17 nci maddelerde belirtilen başvuru ile başlayan ve işletme sonrası çalışmaların uygun hale geldiğinin belirlenmesi ile sona eren süreci,

Proje Tanıtım Genel Formatı: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin özelliklerini, yerini, olası etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren, projeyi genel boyutları ile tanıtan raporun hazırlanması sırasında esas alınacak EK-III deki genel formatı,

ÇED Raporu Özel Formatı: ÇED Raporlarının hazırlanmasında esas alınmak üzere; Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından projenin önemli çevresel boyutları göz önüne alınmak suretiyle EK-III deki proje tanıtım genel formatında belirtilen ana başlıklar altında ele alınması gereken konuları tanımlayan formatı,

ÇED Raporu: EK-I listesinde yer alan veya Bakanlıkça "ÇED Gereklidir" kararı verilen bir proje için belirlenen özel formata göre hazırlanacak raporu,

ÇED Ön Araştırması: Ek-II listesinde yer alan projelere ÇED uygulanmasının gerekli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla sürdürülecek çalışmaları,

ÇED Ön Araştırma Raporu Seçme, Eleme Kriterleri: ÇED Ön Araştırma Raporunun hazırlanmasında esas alınacak EK-IV deki kriterleri.

ÇED Ön Araştırma Raporu: Ek-II listesinde yer alan projeler için hazırlanacak raporu,

ÇED Gereklidir Kararı: Ek-II listesindeki projeler için çevresel etkilerinin önemli olduğu ve ÇED Raporu hazırlanması gerektiğini belirten Bakanlık kararını,

ÇED Gerekli Değildir Kararı: Ek-II listesindeki projeler için önemli çevresel etkileri olmadığı ve ÇED Raporu hazırlanmasına gerek bulunmadığını belirten Bakanlık kararını,

Duyarlı Yörelere: Çevresel etkilere karşı biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikli

özellikleri ile duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve halk sağlığını bozucu düzeylere ulaştığı belirlenen yörelerle, ülkemiz mevzuatı ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen EK-V de yer alan alanları,

ÇED Olumlu Kararı: ÇED Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını,

ÇED Olumsuz Kararı: ÇED Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle uygulanmasında sakınca görüldüğünü belirten Bakanlık kararını,

Komisyon: Proje için verilecek özel formatın kapsamını, kriterlerini belirlemek ve bu ilkeler doğrultusunda hazırlanan ÇED Raporunu inceleyip değerlendirmek üzere Bakanlık tarafından kurulan Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunu,

Proje Sahibi: Bu Yönetmeliğe tabi bir projenin her aşamada yürütülmesini üstlenen gerçek ya da tüzel kişiyi,

İzleme Denetleme: "ÇED Gerekli Değildir" veya "ÇED Olumlu" kararı alındıktan sonra uygulama aşamasına geçen projenin, bu kararın verilmesine esas ilkeler doğrultusunda ve çevre değerlerini olumsuz etkilemeyecek biçimde yürütülmesi için yapılan çalışmaların bütünüdür ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Yetki

Madde 5- Bu Yönetmeliğe tabi projeler hakkında "ÇED Olumlu", "ÇED Olumsuz", "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek valiliklere devredebilir.

ÇED Raporu veya ÇED Ön Araştırma Raporu Hazırlama Yükümlülüğü

Madde 6- Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişiler; ÇED'e tabi projeler için ÇED Raporu, ÇED Ön Araştırmasına tabi projeler için ÇED Ön Araştırma Raporu hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

Kamu kurum ve kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler.

Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "ÇED Olumlu" kararı veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇED Uygulama Yöntemi

ÇED' e Tabi Projeler

Madde 7- Bu Yönetmeliğin;

- a) EK-I listesinde yer alan projeler ile,
 - b) Ek-II listesinde bulunup "ÇED Gereklidir" kararı verilen projeler
- için ÇED Raporu hazırlanması zorunludur.

ÇED Sürecinin Başlatılması ve Komisyonun Kuruluşu

Madde 8- Proje sahibi, dilekçesi ekinde EK-III de yer alan proje tanıtım genel formatı esas alınarak hazırlanmış dosya ile Bakanlığa başvurur.

Bakanlık, başvuru dosyasındaki bilgi ve belgeleri uygunluk bakımından inceler. Uygun hazırlanmadığı anlaşılan dosya tamamlanmak üzere proje sahibine geri verilir. Proje sahibi, eksiklerini tamamlayıp dosyayı yeniden Bakanlığa sunar. İnceleme sonucunda dosyanın uygun hazırlandığına karar verilmesi halinde Bakanlık tarafından başvuru dosyasındaki bilgiler dikkate alınarak, ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri ile proje sahibi ve/veya temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulur. Bakanlık, proje sahibinden başvuru dosyasını komisyon üyelerinin sayısı kadar çoğaltmasını ister. Bu fıkra da öngörülen işlemler on işgünü içinde tamamlanır.

Bakanlık başvuru dosyasının bir kopyasını, toplantının tarihi ve yerini belirten bir yazı ekinde komisyon üyelerine gönderir ve projenin genel bir değerlendirmesini yapmak üzere komisyonu ilk toplantıya çağırır. Komisyona Bakanlık temsilcisi başkanlık eder ve komisyonun sekreteryası hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.

Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de komisyon toplantılarına üye olarak çağırabilir.

Komisyon da kurum ve kuruluş temsilcisi olarak görev yapan üyelerin, yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olmaları ve temsil ettikleri kurum ve kuruluşlar adına görüş vermeye yetkili kılınmış olmaları esastır.

Komisyonun Bilgilenme Toplantısı

Madde 9- Komisyonun bilgilenme amaçlı ilk toplantısında proje sahibi, proje hakkında komisyonu bilgilendirir.

Komisyon, halkın katılımı toplantısı öncesinde proje sahibi tarafından projeyi tanıtıcı bilgilerin nerelerde, ne süre ile ve hangi araçlarla duyurulacağı konusunu kararlaştırır.

Bu toplantıda, proje uygulama yerinin incelenmesi, halkın katılımı toplantısı ve kapsam belirleme toplantısının tarihi, proje sahibi ile komisyon tarafından birlikte belirlenir ve Bakanlık tarafından valiliğe bildirilir. Halkın katılımı, kapsam belirleme ve özel format verme işlemleri, bilgilenme toplantısından sonraki 30 işgünü içerisinde tamamlanır.

Gerek bilgilenme toplantısında gerekse ÇED sürecinin herhangi bir aşamasında projenin öngörülen alanda gerçekleştirilmesinin mevzuat açısından mümkün olmadığı anlaşıldığı takdirde durum bir tutanakla belirlenir. Böyle bir tespitin ÇED Raporunun sunulmasından önceki bir aşamada yapılması durumunda proje sahibine, projenin öngörülen alanda gerçekleştirilmesinin mevzuat açısından mümkün olmadığı bildirilir. Bu tespitin ÇED Raporunun sunulmasından sonraki aşamada yapılması durumunda ise "ÇED Olumsuz" kararı verilir.

ÇED Sürecine Halkın Katılımı

Madde 10- Komisyonun bilgilenme toplantısından sonra, halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere proje sahibi tarafından halkın katılımı toplantısı düzenlenir. Komisyon, toplu olarak ya da aralarında görevlendirecekleri üyeleri aracılığı ile proje uygulama yerini inceler ve halkın katılımı toplantısına katılır. Bu işlemler ile ilgili giderler proje sahibi tarafından karşılanır.

Halkın katılımı toplantısı için projeden en çok etkilenmesi beklenen yöre halkının kolaylıkla ulaşabileceği merkezi bir yerin seçilmesine özen gösterilir. Toplantı yeri valilik ve proje sahibi tarafından belirlenir ve Bakanlığa bildirilir.

Proje sahibi, toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirleyen bir ilanı ulusal düzeyde yayımlanan bir gazetede halkın katılımı toplantısından en az beş gün önce yayınlatır.

İl Çevre Müdürünün başkanlığında yapılan halkın katılımı toplantısında, projenin çevresel etkileri yönünden halkın bilgilendirilmesi ve buna karşılık görüş, öneri ve kaygılarının belirlenmesi sağlanır. Başkan katılımcılardan görüşlerini yazılı olarak vermelerini isteyebilir. Toplantıdaki konuşmaların derlendiği tutanak, bir sureti valilikte kalmak üzere Bakanlığa gönderilir.

Halkın proje hakkında bilgilendirilmesi ve projeye yönelik görüşleri, komisyon tarafından projeye özgü ÇED raporu özel formatı belirleme, kapsamlılaştırma ve inceleme değerlendirme

aşamalarında dikkate alınır.

Halkın katılımı toplantısı çalışmalarını ile ilgili sekreterya hizmeti, İl Çevre Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Kapsam Belirleme ve Özel Format Verme İşlemleri

Madde 11- Proje için hazırlanacak ÇED Raporunun içeriğine ilişkin kapsam belirleme işlemleri, halkın katılımı toplantısından sonraki ilk komisyon toplantısında gerçekleştirilir ve sonuç bir tutanakla belirlenir.

Kapsam belirleme çalışmalarında; projenin önemli çevresel etkileri göz önüne alınarak EK-III deki proje tanıtım genel formatında ana başlıklar altında ele alınması gereken konular detaylandırılır. Formata ilave edilmesi ya da formattan çıkarılması gereken hususlar tespit edilir. Halkın katılımı toplantısında belirlenen görüşler de dikkate alınarak ÇED Raporu özel formatı belirlenir.

Bu toplantıda komisyon, ÇED Raporunun hangi meslek dallarından kişilerin katılımı ile hazırlanması gerektiğine de karar verir.

Bakanlık, ÇED Raporu özel formatını ve raporu hazırlayacak çalışma grubu ile ilgili bilgileri proje sahibine verir.

Verilmiş olan özel format bir yıllık süre için geçerlidir. Proje sahibi bir yıl içinde ÇED Raporunu Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Bu süre içinde ÇED Raporu sunulmaz veya gerekçesi belirtilerek ek süre isteminde bulunulmaz ise başvuru geçersiz sayılır. Proje sahibinin süre uzatım talebi uygun bulunursa altı ayı geçmemek üzere ek süre verilir.

ÇED Raporunun Bakanlığa Sunulması

Madde 12- ÇED Raporu, proje sahibi tarafından bir dilekçe ekinde Bakanlığa sunulur. ÇED Raporunun özel formata uygunluğu ve belirlenen çalışma grubunca hazırlanıp hazırlanmadığı hakkındaki inceleme Bakanlık tarafından yedi işgünü içinde sonuçlandırılır. ÇED Raporunun özel formata uygun olmadığı ve/veya belirlenen çalışma grubunca hazırlanmadığının anlaşılması halinde, bu hususların yerine getirilmesi için rapor proje sahibine iade edilir. Düzeltilen ÇED Raporunun altı ay içinde Bakanlığa sunulmaması durumunda başvuru geçersiz sayılır.

Özel formata uygun olduğu ve belirlenen çalışma grubu tarafından hazırlandığı tespit edilen ÇED Raporu, proje sahibi tarafından yeterli sayıda çoğaltılarak Bakanlığa sunulur. Bakanlık, ÇED Raporunu incelemek ve değerlendirmek üzere yapılacak toplantının tarihini ve yerini belirten bir yazı ekinde raporu komisyon üyelerine gönderir.

Proje ile ilgili inceleme değerlendirme sürecinin başladığı ve ÇED Raporunun halkın görüşüne açıldığı Bakanlık ve valilik tarafından uygun araçlarla halka duyurulur.

ÇED Raporunu incelemek isteyenler, Bakanlık merkezinde veya İl Çevre Müdürlüğünde duyuru tarihinden itibaren otuz gün içinde raporu inceleyerek proje hakkında Bakanlığa veya valiliğe yazılı görüş bildirebilirler. Valiliğe bildirilen görüşler Bakanlığa iletilir. Bu görüşler Komisyon tarafından dikkate alınır. Bu süre geçirildikten sonra bildirilen görüşler dikkate alınmaz.

Komisyonun Çalışma Usulü ve ÇED Raporunun İncelenmesi

Madde 13- Komisyon ÇED Raporunu, ilk inceleme değerlendirme toplantısından sonraki otuz işgünü içinde inceler ve değerlendirir.

Komisyon üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Komisyon üyeleri, temsil ettikleri merkezi ve yerel kurum ve kuruluşları ilgilendiren konulardaki yetki, görev ve sorumlulukları çerçevesinde görevlendirilirler, kurum ve kuruluşları adına görüş bildirirler. Komisyon başkanı, üyelerden görüşlerini yazılı olarak vermelerini isteyebilir. Yazılı görüş veren kurum temsilcilerinin sonraki toplantılara katılmamaya ilişkin istemleri komisyon başkanınca değerlendirilir.

Komisyon, proje sahibinden projesi ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamasını, yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir. Komisyon gerekli görürse, görevlendireceği üyeleri aracılığı ile projenin gerçekleştirilmesi planlanan yerde ve benzer tesislerde inceleme yapabilir. Su, toprak vb. analizlerinde, tartışmalı durum olması halinde tanık numuneye başvurabilir. Yetkili uzman kurum ve kuruluşlardan görüş alabilir. Bu işlemlerde gerekli harcamalar proje sahibi tarafından karşılanır.

ÇED Raporunda önemli eksiklik ve yanlışların görülmesi durumunda komisyon, bunların giderilmesini proje sahibinden veya ilgili kurumlardan ister. Bu durumda, inceleme değerlendirme çalışması durdurulur. Eksiklikler tamamlanmadan veya gerekli düzeltmeler yapılmadan komisyon çalışmalarına devam edilemez.

Proje sahibinin ÇED Raporunda gerekli görülen düzeltmeleri yapıp yeniden Bakanlığa sunmasından sonra, komisyon Bakanlıkça toplantıya çağrılır. Toplantının yapılması ile birlikte inceleme değerlendirme süreci kaldığı yerden işlemeye başlar.

Proje sahibinden ÇED Raporunda değişiklik yapması en çok iki kez istenebilir. Yapılan düzeltme komisyonca yeterli görülmez ise durum bir tutanakla saptanır ve başvuru Bakanlıkça geçersiz

sayılır.

Komisyon tarafından, inceleme değerlendirme toplantıları sırasında;

a) ÇED Raporu ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığı,

b) Yapılan incelemelerin, hesaplamaların ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde veri, bilgi ve belgeye dayandırılıp dayandırılmadığı,

c) Projenin çevreye olabilecek etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenip incelenmediği,

d) Çevreye olabilecek olumsuz etkilerin giderilmesi için gerekli önlemlerin tespit edilip edilmediği,

e) Halkın katılımı toplantısının usulüne uygun yapıp yapılmadığı, halkın katılımı toplantısında üzerinde durulan konulara yeterince çözüm getirilip getirilmediğine ilişkin inceleme ve değerlendirmeler yapılır.

Komisyon çalışmalarını, birinci fıkrada belirtilen süre içinde sonuçlandırır. Komisyonun değerlendirmeleri, üyeler tarafından imzalanmış bir tutanakla saptanır.

Nihai ÇED Raporları ve İlgili Dokümanların Bakanlığa Sunulması

Madde 14- Proje sahibi inceleme değerlendirme toplantılarının sona erdirilmesinden sonraki otuz gün içinde aşağıdaki belgeleri Bakanlığa sunar:

- a) Komisyon tarafından incelenerek son şekli verilen nihai ÇED Raporu,
- b) Nihai ÇED Raporu ve eklerinin taahhüdü altında olduğunu belirten taahhüt yazısı ve noter onaylı imza sirküleri.

Kamu kurum ve kuruluşlarından imza sirküleri istenmez.

Birinci fıkrada belirtilen belgeler öngörülen süre içinde sunulmaz ise "ÇED Olumsuz" kararı verilir.

ÇED Olumlu veya ÇED Olumsuz Kararı

Madde 15- Bakanlık, komisyonun rapor hakkındaki çalışmalarını dikkate alarak on işgünü içinde proje için "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Olumsuz" kararı verir, bu kararı proje sahibine ve ilgili kurum ve kuruluşlara yazılı olarak bildirir.

Valilik, alınan kararı uygun araçlarla yöre halkına duyurur.

"ÇED Olumlu" kararı verilen proje için beş yıl içinde yatırıma başlanmaması durumunda "ÇED Olumlu" kararı geçersiz sayılır.

"ÇED Olumsuz" kararı verilen projeler için "ÇED Olumsuz" kararı verilmesine neden olan koşulların tamamında değişiklik olması durumunda proje sahibi yeniden başvuruda bulunabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇED Ön Araştırması Uygulama Yöntemi

ÇED Ön Araştırmasına Tabi Projeler

Madde 16- Aşağıdaki projeler ÇED ön araştırmasına tabidir:

- a) EK-II listesinde yer alan projeler,
- b) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan projelerin, gerek yatırım gerekse işletme döneminde mevcut durumlarında yapılmak istenen değişikliklere ilişkin projeler,
- c) Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan faaliyetlerin mevcut durumlarında yapılmak istenen ve bu faaliyetlerin Yönetmelik kapsamına girmeleri sonucunu doğuracak olan değişikliklere ilişkin projeler.

ÇED Ön Araştırması Başvurusu ve İnceleme

Madde 17 - Proje sahibi, projesi için ÇED uygulamasının gerekli olup olmadığının araştırılması amacıyla bir dilekçe ekinde Ek-IV' e göre hazırlayacağı ÇED Ön Araştırması Raporunu valiliğe sunar.

Valilik, proje için hazırlanan ÇED Ön Araştırması Raporunu Ek-IV de yer alan kriterler çerçevesinde 10 işgünü içinde inceler. Rapor kapsamındaki bilgi ve belgelerde eksikliklerin bulunması halinde bunların tamamlanmasını proje sahibinden ister.

ÇED Ön Araştırma Raporunun uygun bulunması halinde proje hakkında halkın bilgilendirilmesi işlemlerine başlanması gerektiği proje sahibine bildirilir.

Halkın bilgilendirilmesi yöntemi, valilik ve proje sahibi tarafından birlikte belirlenir. Proje sahibi

20 işgünü içerisinde halkı bilgilendirmek, görüşlerini almak ve sonuçlarını valiliğe sunmakla yükümlüdür. Halkın bilgilendirilmesi ile ilgili işlemler valiliğin gözetimi altında yapılır. Bu işlemlerle ilgili giderler proje sahibi tarafından karşılanır. Valilik gerekli gördüğü hallerde proje alanını yerinde inceleyebilir veya inceletebilir. Valilik, proje sahibi tarafından 5 nüsha olarak çoğaltılan ÇED Ön Araştırma Raporunu, halkın bilgilendirilmesi işlemi ile ilgili bilgi ve belgeleri içeren dosyayı ve varsa yerinde inceleme raporu ile diğer belgeleri 7 işgünü içerisinde Bakanlığa sunar.

ÇED Gereklidir veya ÇED Gerekli Değildir Kararı

Madde 18- Bakanlık proje ile ilgili belgeleri Ek-I ve Ek-II sayılı listeler ile Ek-IV de yer alan kriterler çerçevesinde inceler. Bakanlık, değerlendirme aşamasında gerekli görülmesi halinde 13 üncü maddenin üçüncü fıkrasındaki işlemlerin yapılmasını isteyebilir ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini alabilir. Projenin öngörülen alanda gerçekleştirilmesinin mevzuat açısından mümkün olmadığına anlaşılmaması halinde Bakanlıkça bu durum proje sahibine bildirilir.

Bakanlık 45 işgünü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlayarak proje hakkında "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını verir, kararı valiliğe ve proje sahibine bildirir. "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilebilmesi için proje sahibinden nihai ÇED Ön Araştırma Raporu ve eklerinin taahhüdü altında olduğunu belirten taahhüt yazısı ve noter onaylı imza sirküleri alınır. Kamu kurum ve kuruluşlarından imza sirküleri istenmez. Bu belgeler Bakanlıkça verilen süreler içinde sunulmaz ise başvuru geçersiz sayılır.

Valilik, alınan kararı uygun araçlarla yöre halkına duyurur.

"ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen proje için, beş yıl içinde yatırıma başlanmaması durumunda "ÇED Gerekli Değildir" kararı geçersiz sayılır.

"ÇED Gereklidir" kararı alınan projeler 7 nci madde uyarınca ÇED'e tabidir. Beş yıl içinde 8 inci maddeye göre ÇED sürecinin başlatılmaması durumunda ÇED ön araştırması başvurusu geçersiz sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İzleme ve Denetleme

Yatırımın İzlenmesi ve Denetlenmesi

Madde 19- Bakanlık, "ÇED Olumlu" kararı veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınan projelerle ilgili olarak, ÇED Raporu veya ÇED Ön Araştırma Raporu ile öngörülen ve proje sahibi tarafından taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izler ve denetler. Bakanlık bu görevi yerine getirirken gerekli görmesi durumunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Proje sahibi, "ÇED Olumlu" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını aldıktan sonra ilgili mevzuat uyarınca aldığı diğer izin ve ruhsatlar ile yatırımın başlangıç, işletme ve işletme sonrası dönemlerine ilişkin raporları Bakanlığa iletmekle yükümlüdür. Bu bilgiler Bakanlık tarafından halkı bilgilendirmek üzere valiliğe gönderilir.

Yönetmeliğe Aykırı Uygulamaların Durdurulması

Madde 20- Bu Yönetmelik kapsamındaki projelerde;

a) "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmadan yatırıma başlandığının saptanması durumunda, valilik tarafından yatırım durdurulur. "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça durdurma kararı kaldırılmaz.

b) "ÇED Olumlu" kararı ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı verildikten sonra, proje sahibi tarafından ÇED Raporu veya ÇED Ön Araştırma Raporunda taahhüt edilen hususlara uyulmadığının saptanması halinde sözkonusu taahhütlere uyulması için valilikçe bir defaya mahsus olmak üzere altmış işgününe kadar süre verilebilir. Bu süre sonunda taahhüt edilen hususlara uyulmaz ise yatırım durdurulur. Yükümlülükler yerine getirilmedikçe durdurma kararı kaldırılmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Sürelerin Uzatılması ve Durdurulması

Madde 21- Bu Yönetmelikte belirtilen süreler, proje sahibinin istemi ve Bakanlıkça uygun görülmesi üzerine veya Bakanlığın doğrudan gerekli gördüğü hallerde, gerekçesi belirtilerek Bakanlık tarafından uzatılabilir veya durdurulabilir. Proje sahibine raporlarla ilgili eksiklikleri gidermesi ve ilave işlemler yapması için verilen süreler ÇED ve ÇED ön araştırması sürecine dahil değildir.

Proje Sahibinin Değişmesi

Madde 22- Proje sahibinin herhangi bir nedenle değişmesi durumunda yeni sahibi, önceki sahibinin taahhüt ve yükümlülüklerini başka bir işleme gerek kalmaksızın yüklenmiş sayılır ve bunu bir yazı ile Bakanlığa bildirir.

Anlaşmazlıkların Çözümü

Madde 23- Bu Yönetmelik kapsamındaki işlemler konusunda herhangi bir anlaşmazlık olması halinde Bakanlık kararı esas alınır.

ÇED Uygulamalarının Güçlendirilmesi

Madde 24- Bakanlık, ÇED uygulamalarına ilişkin olarak, gerektiğinde yerli ve yabancı kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde her türlü eğitim, plan, program ve proje çalışmaları yapabilir, kitap, kitapçık, rehber ve her çeşit doküman hazırlayabilir, seminer ve toplantılar düzenleyebilir.

Askeri Projeler

Madde 25- Askeri projelerle ilgili ÇED uygulamaları Bakanlık ve ilgili kurum arasında yapılacak protokollerle belirlenir.

Entegre Projeler

Madde 26- Bu Yönetmeliğe tabi birden fazla projeyi kapsayan entegre bir projenin planlanması halinde, Bakanlıkça entegre proje için tek ÇED veya ÇED Ön Araştırma Raporu hazırlanması istenebilir.

Tebliğler

Madde 27- Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin olarak tebliğler çıkarabilir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 28- 23/06/1997 tarih ve 23028 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ve tebliğleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- 07/02/1993 tarih ve 21489 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ile 23/06/1997 tarih ve 23028 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine tabi oldukları halde söz konusu yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen faaliyetlere bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 2- 23/06/1997 tarih ve 23028 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği’ne göre, valilikler tarafından verilmiş yer uygunluk kararları gereği Bakanlık veya valilikçe format verilmiş faaliyetler için, bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde proje sahibi tarafından ÇED Raporu veya ÇED Ön Araştırma Raporu hazırlanarak Bakanlık ya da valiliğe sunulması halinde, anılan yönetmelik hükümleri uygulanır. Bu süre içinde raporların sunulmaması halinde verilmiş olan formatlar geçersiz sayılır. Bu süre uzatılamaz.

Geçici Madde 3- Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce, ÇED veya ÇED Ön Araştırma Raporları hazırlanarak Bakanlık veya valiliğe sunulan faaliyetlere, tabi oldukları yönetmelik hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 4- 07/02/1993 tarihinden önce uygulama projeleri onaylanmış veya çevre mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat uyarınca yetkili mercilerden izin, ruhsat veya onay ya da kamulaştırma kararı alınmış veya yatırım programına alınmış veya mevzi imar planları onaylanmış projelere ve bu tarihten önce üretim ve/veya işletmeye başladığı belgelenen faaliyetlere bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 5- 23/06/1997 tarihinden önce ilgili mevzuatı gereğince güzergahı belirlenen veya yatırım programına alınan petrol ve gaz boru hatları, enerji nakil hatları, otoyollar, ekspres yollar, devlet yolları ve il yolları projelerine bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 6- Mobil ve yüzer elektrik santralleri ve bu santrallerin enterkonnekte şebekeye bağlantısını sağlayacak enerji iletim hatları, santrallerde kullanılacak petrol, petrokimyasal veya kimyasal ürün depoları ile limanlar, iskeleler ve rıhtımlara ilişkin faaliyetlere 31/12/2002 tarihine kadar bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Yürürlük

Madde 29- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 30- Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre Bakanı yürütür.

EK-I

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

- 1.Rafineriler
 - a)Ham petrol rafinerileri
 - b)500 ton/gün üzeri taşkömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri
 - c)Doğalgaz sıvılaştırma ve gazlaştırma tesisleri
- 2.Termik güç santralleri
 - a)Toplam ısı gücü 200 MWt (Megawatt termal) ve daha fazla olan termik güç santralleri ile diğer yakma sistemleri
 - b)Nükleer güç santralleri ve diğer nükleer reaktörlerin kurulması ve sökümü (max. gücü sürekli termik yük bakımından 1 kilovattı aşmayan, atom çekirdeği parçalanabilen ve çoğalan maddelerin dönüşümü, üretimi amaçlı araştırma projeleri hariç).
- 3.Radyasyonlu nükleer yakıtlar
 - a)Nükleer yakıtların yeniden işlenmesi
 - b)Nükleer yakıtların üretimi veya zenginleştirilmesi
 - c)Radyasyondan arınmış nükleer yakıtların veya sınır değerin üzerinde radyasyon içeren atıkların işlenmesi
 - d)Radyasyonlu nükleer yakıtların nihai bertarafı işlemi
 - e)Yalnız radyoaktif atıkların nihai bertarafı işlemi
 - f)Yalnızca radyasyonlu nükleer yakıtların (10 yıldan uzun süre için planlanmış) veya nükleer atıkların üretim alanından farklı bir alanda depolanması
- 4.Demir ve çeliğin ergitilmesi ile ilgili tesisler
 - a)Cevherden hadde mamulü üreten tesisler
 - b)Kurulu kapasitesi 100.000 ton/yıl ve üzeri olan hurdaya dayalı sıvı çelik üreten tesisler
 - c)Kurulukapasitesi 100.000 ton/yıl ve üzeri olan haddehaneler
 - d)Kurulu kapasitesi 100.000 ton/yıl ve üzeri döküm tesisleri
- 5.Kurulu kapasitesi 50 000 ton/yıl ve üzeri demir dışı metallerin ergitildiği tesisler
- 6.Asbest çıkartılması ve asbest içeren ürünleri işleme veya dönüştürme projeleri

- a)Asbest madeni işletmeleri ve zenginleştirme tesisleri
- b)10.000 ton/yıl ve üzeri kapasiteli, son ürünü asbestli beton olan tesisler
- c)Son ürün olarak friksiyon (sürtünme) maddesi üreten 50 ton/yıl ve üzeri kapasiteli tesisler
- d)200 ton/yıl ve üzeri asbest kullanan diğer tesisler
- 7. Fonksiyonel olarak birbirine bağlı çeşitli birimleri kullanarak endüstriyel ölçekte üretim yapan kimya tesisleri
 - a)Organik kimyasalların üretimi
 - b)İnorganik kimyasalların üretimi
 - c)Fosfor, azot ve potasyum bazlı basit veya bileşik gübrelerin üretimi
- 8.Yollar, geçişler ve havaalanları
 - a)Uluslararası demiryolu hatları
 - b)Pist uzunluğu 2.100 m ve üzeri olan havaalanları
 - c>Otoyollar, ekspres yollar ve devlet yollarının (Bu yollardaki köprü ve tünel geçişleri dahil) yapımı.
 - d)(c) bendinde belirtilen yollarda yapılan 5 km ve daha fazla uzunluktaki şerit genişletme çalışmaları
- 9.Su yolları, limanlar ve tersaneler
 - a)1.350 DWT ve üzeri ağırlıktaki deniz araçlarının geçişine izin veren kıta içi su yollarının yapımı ve kıta içi su yolu trafiği için yapılacak olan limanlar,
 - b)1.350 DWT ve üzeri ağırlıktaki deniz araçlarının yanaşabileceği liman, iskele ve rıhtımlar,
 - c)Yük ve yolcu gemilerinin yapım, bakım, onarımı amaçlı tersaneler
 - d)Gemi söküm faaliyetleri
 - e)Yat limanları
- 10.Tehlikeli atıkların kimyasal işleme tabi tutulması veya yakılması için kurulan bertaraf ve geri kazanım tesisleri veya araziye depolanmaları
- 11.Alanı 10 hektardan büyük veya depolama hacmi 100 ton/gün ve üzeri olan katı atık depolama tesisleri
- 12.Atık barajları, atık havuzları
- 13.10 milyon m³/yıl ve üzeri yeraltı suyu çıkarma veya suyu yeraltında depolama projeleri
- 14.Boru ile içme suyu taşımaları dışında kalan büyük su aktarma projeleri
 - a)Olası su sıkıntısını önlemek amacı ile akarsu havzaları arasında, 100 milyon m³/yıl ve üzeri su aktarma projeleri
 - b)(a) bendi dışında, uzun dönemli yıllık ortalama akışı 2 milyar m³' ü aşan bir akarsu havzasından diğer bir akarsu havzasına söz konusu akışın % 5'i ve üzeri miktarda su aktarma projeleri
- 15.Su depolama tesisleri (göl hacmi 100 milyon m³ ve üzeri veya göl alanı 15 km² ve üzeri barajlar)
- 16.Et entegre tesisleri
- 17.Kümes hayvanları ve domuzun yetiştirildiği, kapasiteleri aşağıda belirtilen tesisler
 - a)Tavuk veya piliç yetiştirme tesisleri (Bir üretim periyodunda 60.000 adet ve üzeri tavuk, 85.000 adet ve üzeri piliç)
 - b)Domuz besi çiftlikleri (30 kg ve üzeri, 3.000 baş üzeri)
 - c)Dişi domuz üretim çiftlikleri (900 baş ve üzeri)
- 18.Orman ürünleri ve selüloz tesisleri
 - a)Selüloz üretim veya işleme tesisleri, selüloid üretim veya işleme tesisleri
 - b)Kereste veya benzeri lifli maddelerden kağıt hamuru üretim tesisleri
 - c)200 ton/gün ve üzeri kapasiteli her çeşit kağıt, karton veya mukavva üretim tesisleri
- 19.Madencilik projeleri. Ruhsat hukuku ve aşamasına bakılmaksızın;
 - a)25 hektar ve üzeri çalışma alanında (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletme ve cevher hazırlama tesisleri
 - b)150 hektarı aşan (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) çalışma alanında açık işletme yöntemi ile kömür çıkarma ve cevher hazırlama tesisleri
 - c)Kırma eleme dışında biyolojik, kimyasal, elektrolitik ya da ısıtma işlem yöntemleri uygulanan, 20.000 ton/yıl ve üzeri nihai ürün elde edilen cevher zenginleştirme tesisleri (demir cevheri hariç)
- 20.Taşocakları Nizamnamesi kapsamında bulunan 25 hektar ve üzeri alandan hammadde çıkarılması veya her türlü işlemde geçirilmesi projelerinden 100.000 m³/yıl ve üzeri kapasitede olanlar.
- 21.Çimento fabrikaları veya klinker üretim tesisleri
- 22.154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde 15 km den uzun enerji iletim tesisleri (iletim hattı, trafo merkezi, şalt sahaları)
- 23.500 ton/gün ham petrol ve 500.000 m³/gün doğalgaz çıkartılması
- 24.Petrol, doğalgaz ve kimyasalların 40 km den uzun ve 600 mm ve üzeri çaplı borularla taşınması projeleri
- 25.30.000 m³ ve üzeri kapasitede olan petrol, doğalgaz, petrokimya ve kimyasal madde depolama tesisleri
- 26.Patlayıcı ve parlayıcı maddelerin üretildiği tesisler

- 27.Kurulu gücü 50 MW üzeri olan nehir tipi santraller
- 28.Tarım ilaçları ve/veya farmasötik ürünlerin etken maddelerinin üretildiği tesisler
- 29.Pil ve akü üretim tesisleri
- 30.Şeker fabrikaları

EK-II

ÇED ÖN ARAŞTIRMASI UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

(Ek I listesinde yer alan alt sınırlar bu listede üst sınır olarak alınır.)

Kimya, petrokimya, ilaç ve atıklar

- 1.Kimyasalların üretimi, petrolden yağlama maddesi üretimi veya ara ürünlerin işlenmesi, atık yağ geri kazanımı için projelendirilen tesisler
- 2.Toplam depolama kapasitesi 1000 m³ ve üzeri kapasitede olan doğalgaz, petrokimya, petrol ve kimyasal ürün depoları (Perakende satış istasyonları bu kapsamın dışındadır)
- 3.Toplam depolama kapasitesi 500 ton ve üzeri kapasitede olan patlayıcı ve parlayıcı madde depoları
- 4.Tarım ilaçları ve farmasötik ürünlerin, boya ve cilaların, elastomer esaslı ürünlerin ve peroksitlerin üretildiği veya elastomer esaslı ürünlerin işleme tabi tutulduğu tesisler
- 5.Katı atıkların yakılması ve kompostlaştırması için yapılan tesisler ile depolama, aktarma istasyonları
- 6.Nüfusu 20.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerine ait atık su arıtma tesisleri
- 7.abun veya deterjan üretimi yapılan tesisler

Metalurji, makine imalatı ve tekstil

- 8. Demiryolu metal malzemelerinin üretimi
- 9. Hava taşıtlarının yapım veya onarım tesisleri
- 10. Demir çelik veya demir dışı metal tesisleri (1.000 ton/yıl ve altında kapasiteli tesisler ile atölye tipi çalışmalar hariç)
 - a)Demir çeliğin ergitildiği, üretildiği tesisler
 - b)Haddehaneler
 - c)Döküm fabrikaları
 - d)Sıcak dövme tesisleri
 - e)Boru üretimi yapan tesisler
 - f)Metal kaplama tesisleri
 - g)Demir dışı metallerin ergitildiği tesisler
- 11. Tekstil
 - a)Terbiye işlemlerinden kasar (haşıl sökme, ağartma, mersevizasyon, kostikleme v.b.) boyama, apre birimlerini birlikte içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları
 - b)Boyama işlemi yapan iplik, kumaş veya halı fabrikaları
 - c)Sentetik iplik üretim tesisleri
 - d)Yün veya tiftiğin ovalanması, yağının alınması veya ağartmasının yapıldığı endüstriyel tip tesisler
 - e)Kök boya ile boyama veya kasar birimlerinden her hangi birini içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları
- 12. Motor ve motorlu taşıt araçları
 - a)Motorlu taşıtların üretim veya montajının yapıldığı tesisler
 - b)İçten yanmalı motor üretim tesisleri
- 13. Cam veya cam elyafı üretim tesisleri
- 14.Ek I veya Ek II listelerinde yer alan projelere ilişkin ihtisas sanayi bölgeleri
- 15. Ham deri işleme tesisleri (işlenmiş ham deriden son ürün elde eden tesisler hariç)
- 16. Her çeşit kağıt, karton veya mukavva üretim tesisleri
- 17. Yıllık kapasitesi 100.000 adet ve üzerinde olan lastik kaplama tesisleri
- 18. Lastik üretim tesisleri (iç ve dış motorlu taşıt ve uçak lastikleri, kolon, sırt kauçuğu, kord bezi vb)

Tarım, orman, su kültürü ve gıda

19. Hayvan ve bitki ürünleri ile ilgili projeler

- a)Bitkisel ham yağ veya rafine yağ elde eden tesisler veya entegre yağ tesisleri
- b)Hayvansal yağların üretimini yapan tesisler
- c)Nişasta üretimi yapan tesisler
- d)Fermantasyon ile alkollü içki üreten tesisler veya malt tesisleri
- e)Su ürünleri işleme tesisleri
- f)5.000 lt/gün ve üzeri kapasiteli süt veya süt ürünleri işleme tesisleri
- g)11/09/2000 tarih ve 24167 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Kuruluş, Açılış, Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik uyarınca 1. veya 2. sınıf ruhsata bağlı hayvan kesim tesisleri,
- h)Rendering tesisleri
- i)10.000 tavuk/gün ve üzeri veya eşdeğeri kesim kapasiteli kanatlı kesim veya işleme tesisleri
- j)Büyükbaş ve küçükbaş hayvan besi tesisleri (500 adet ve üzeri büyükbaş, 1000 adet ve üzeri küçükbaş kapasiteli)
- k)30 ton/yıl ve üzeri kültür balıkçılığı projeleri
- l)Sigara fabrikaları
- m)Tarım arazilerinin yeniden yapılandırılması ile ilgili projeler
- n)İşlenmemiş veya yarı işlenmiş alanların yoğun tarım amacı ile kullanımını amaçlayan projeler
- o)Tarımsal amaçlı su yönetimi projeleri
- p)Orman alanlarının başka amaçla kullanıma dönüştürülmesi projeleri
- r) Maya Fabrikaları

Ulaşım, altyapı ve kıyı yapıları

20. Altyapı tesisleri

- a)Su depolama tesisleri (Göl hacmi 10 milyon m³ ve üzeri veya göl alanı 1 km² yi aşan baraj veya göletler)
- b)Akarsu havzaları arasında su aktarma projeleri (Ek-I de yer almayanlar)
- c)Kıta içi su yollarının yapımı (Ek-I de yer almayanlar)
- d)Taşkın önleme veya başka amaçla akarsu yataklarının düzenlenmesi
- e)Limanlar, iskeleler, rıhtımlar (Ek-I de yer almayanlar)
- f)Balıkçı barınakları, römorkör barınakları
- g)Rekreasyon amaçlı, denizden 10.000 m² ve üzerinde alan kazanılması projeleri
- h)Erozyonla mücadele etmek için kıyılarda yapılan çalışmalar ve kıyının değişimine neden olabilecek deniz kenarında yapılan çalışmalar; dalgakıran, mahmuz, mendirek, set vb. (bunların bakımı, onarımı hariç)
- i)Demiryolu hatları (Ek-I de yer almayanlar)
- j)Demiryolu taşımacılığında kullanılan aktarma amaçlı tesisler, demiryolu terminallerinin yapımı
- k)Tramvaylar, yükseltilmiş ve yeraltından geçen demiryolu hatları, yolcu taşıma için kullanılan benzer hatlar (metrolar, hafif raylı taşıma sistemleri, vb.)
- l)Havaalanları (EK-I de yer almayanlar).
- m)İl yolları
- n)Çekek yerleri (yat ve tekneler karaya çekme, bakım, onarım, konaklama, denize indirme hizmetleri sunan ve/veya tekne imalatı yapan tesisler)
- o)1 milyon m³/yıl ve üzeri yeraltı suyu çıkarma veya yeraltında depolama projeleri

Enerji

- 21. Kurulu gücü 10 MW ve üzeri olan nehir tipi santraller
- 22. Rüzgar enerji santralleri (rüzgar çiftlikleri)
- 23. Jeotermal kaynağın çıkartılması ve jeotermal enerji kullanan tesisler (Isı kapasitesi 5 MWt-megawatt termal ve üzeri)
- 24. Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su elde edilmesi ve/veya nakledilmesi için kurulan endüstriyel tesisler (Ek I de yer almayanlar)
- 25. 154 kV ve üzeri gerilimdeki enerji iletim tesisleri (Ek-I de yer almayanlar)

Turizm, spor, konut ve eğitim tesisleri

- 26. Toplu halde projelendirilen konutlar (200 konut ve üzeri)
- 27. Turizm konaklama tesisleri (50 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri, vb.)
- 28. Eğitim kampüsleri
- 29. 50.000 m² ve üzeri daimi kamp ve karavan alanları
- 30. Temalı parklar (halkın eğlenmek amacı ile para ödeyerek girdiği, geniş alanlara kurulu parklar)
- 31. Kayak alanları ve mekanik tesisleri
- 32. Arabalar ve motosikletler için kalıcı yarış ve test alanları
- 33. Spor kompleksleri ve hipodromlar

Madencilik

34. Madencilik projeleri: Ruhsat hukuku ve aşamasına bakılmaksızın;
a)Madenlerin çıkartılması (Ek-I de yer almayanlar)
b)5.000 m³/yıl ve üzeri kapasiteli blok ve parça mermer, dekoratif amaçlı taşların çıkartılması, işlenmesi ve yıllık 100.000 m² ve üzeri kapasiteli mermer kesme, işleme ve sayalama tesisleri.
c)1.000.000 m³/yıl ve üzerinde metan gazının çıkartılması ve depolanması
d)Karbondiyoksit ve diğer gazların çıkartıldığı, depolandığı veya işlendiği 10.000 ton/yıl ve üzeri kapasiteli tesisler
e)Taşocakları Nizamnamesi'ne göre bir hammaddenin çıkarılması veya her türlü işleme sokulması (25.000 m³/yıl ve üzeri)
f)50.000 ton/yıl ve üzeri tuzun çıkarılması ve/veya her türlü tuz işleme tesisleri
g)Cevher hazırlama veya zenginleştirme tesisleri (Ek-I de yer almayanlar)
h)Aynı sahada toplam 3.000 m ve üzerinde sondajla yapılan aramalar
35. Klinker öğütme tesisleri veya hazır beton üretimi veya ön gerilimli beton eleman üretimi yapan tesisler
36. Kömür işleme tesisleri
a)Havagazı ve kok fabrikaları
b)Kömür briketleme tesisleri
c)Kömür yıkama tesisleri
37. Petrokok, kömür ve diğer katı yakıtların depolama, sınıflama ve ambalajlama tesisleri (perakende satış birimleri hariç)
38. Tuğla veya kiremit üretimi yapan tesisler (atölye tipi tesisler hariç)
39. Seramik veya porselen üretimi yapan tesisler (atölye tipi tesisler hariç)
40. Sabit asfalt hazırlama (plant) tesisleri
41. Kireç fabrikaları
42. Ek-I de yer alan projeler kapsamında bulunmakla birlikte, yeni bir metot veya ürün denemek ve geliştirmek amacı ile hazırlanan ve iki yıldan uzun süreli olmayan projeler.

EK- III

PROJE TANITIM GENEL FORMATI

Başlık Sayfası

Proje sahibinin adı, adresi, telefon ve faks numarası
Projenin adı
Proje için seçilen yerin adı, mevkii
Raporu hazırlayan çalışma grubunun / kuruluşun adı, adresi, telefon ve faks numaraları
Raporun hazırlanış tarihi

İçindekiler listesi

Bölüm I: Projenin tanımı ve amacı

Proje konusu, yatırımın tanımı, süresi, hizmet amaçları, önem ve gerekliliği, Projenin fiziksel özelliklerinin, inşaat ve işletme safhalarında kullanılacak arazi miktarı ve arazinin tanımlanması.
Önerilen projeden kaynaklanabilecek önemli çevresel etkilerin genel olarak açıklanması (su, hava, toprak kirliliği, gürültü, titreşim, ışık, ısı, radyasyon vb.)
Yatırımcı tarafından araştırılan ana alternatiflerin bir özeti ve seçilen yerin seçiliş nedenlerinin belirtilmesi.

Bölüm II: Proje için seçilen yerin konumu

Proje yeri ve alternatif alanların mevkii, koordinatları, yeri tanıtıcı bilgiler.

Bölüm III: Proje yeri ve etki alanının mevcut çevresel özellikleri

Önerilen proje nedeniyle kirlenmesi muhtemel olan çevrenin; nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrojeolojik özellikler, doğal afet durumu, toprak, su, hava, (atmosferik koşullar) iklimsel

faktörler, mülkiyet durumu, mimari ve arkeolojik miras, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (EK-V deki Duyarlı Yörelere listesi de dikkate alınarak) ve yukarıdaki faktörlerin birbiri arasındaki ilişkileri de içerek şekilde açıklanması.

Bölüm IV: Projenin önemli çevresel etkileri ve alınacak önlemler

1. Önerilen projenin aşağıda belirtilen hususlardan kaynaklanması olası etkilerinin tanıtımı. (Bu tanım kısa, orta, uzun vadeli, sürekli, geçici ve olumlu olumsuz etkileri içermelidir.)

- a- Proje için kullanılacak alan,
 - b- Doğal kaynakların kullanımı,
 - c- Kirleticilerin miktarı, (atmosferik koşullar ile kirleticilerin etkileşimi) çevreye rahatsızlık verebilecek olası sorunların açıklanması ve atıkların minimizasyonu.
2. Yatırımın çevreye olan etkilerinin değerlendirilmesinde kullanılacak tahmin yöntemlerinin genel tanıtımı.
3. Çevreye olabilecek olumsuz etkilerin azaltılması için alınması düşünülen önlemlerin tanıtımı.

Bölüm V: Halkın katılımı

1. Projeden etkilenmesi olası halkın belirlenmesi ve halkın görüşlerinin ÇED çalışmasına yansıtılması için önerilen yöntemler,
2. Görüşlerine başvurulması öngörülen diğer taraflar.
3. Bu konuda verebileceği diğer bilgi ve belgeler

Bölüm VI: Yukarıda verilen başlıklara göre temin edilen bilgilerin teknik olmayan bir özeti

Notlar: İstenilen bilgilerin toplanması sırasında girişimcilerin karşılaştığı sorunlar.

Ekler: Proje Tanıtım Raporu'nun hazırlanmasında kullanılan ve çeşitli kuruluşlardan sağlanan bilgi ve belgeler ile raporda kullanılan tekniklerden rapor metninde sunulamayan aşağıdaki belgeler;

1. Proje için belirlenen yer ve alternatiflerinin varsa; çevre düzeni, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri
2. Yatırımcı için projesi ile ilgili olarak daha önceden alınmış izin, onay, ruhsat veya ilgili kurumlardan alınmış belgeler vb.
3. Proje için seçilen alana ilişkin arazi kullanım durumu

Notlar ve kaynaklar

Proje tanıtım raporunu hazırlayan çalışma grubunun tanıtımı:

Adı soyadı, mesleği, özgeçmişi, referansları ve rapordan sorumlu olduğunu belirten imzası.

Proje tanıtım raporu, projenin türü ve yeri dikkate alınarak ilgili meslek dallarından ve en az üç kişiden oluşan çalışma grubunca hazırlanmalıdır.

EK-IV

ÇED ÖN ARAŞTIRMASI RAPORUNUN HAZIRLANMASINDA ESAS ALINACAK

SEÇME ELEME KRİTERLERİ

Başlık Sayfası

Proje sahibinin adı, adresi, telefon ve faks numaraları

Projenin adı

Proje için seçilen yerin adı, mevki

Projenin tanıtımı ve amacı

Raporu hazırlayan çalışma grubunun / kuruluşun adı, adresi, telefon ve faks numaraları:

Raporun hazırlanış tarihi:

1. Raporun teknik olmayan özeti

2. Projenin nitelikleri

- Projenin niteliklerinde aşağıda verilen hususlar göz önüne alınmalıdır
- Projenin kapasitesi, kapladığı alan vb.
 - Çevresinde bulunan diğer tesislerle etkileşimi
 - Doğal kaynakların kullanımı
 - Atık üretimi
 - Kirlilik ve çevre üzerine etkileri
 - Kullanılan teknoloji ve malzemelerden kaynaklanabilecek kaza riski

3. Projenin yeri

- Projeden etkilenmesi muhtemel alanın hassasiyeti değerlendirilirken aşağıda verilen hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Mevcut arazi kullanımı
 - Jeolojik ve hidrojeolojik özellikler ile doğal afet durumu
 - Bölgedeki doğal kaynakların durumu, kalitesi ve yenilenebilirliği
 - Ek-V deki Duyarlı Yörelere listesi dikkate alınarak (sulak alanlar,kıyı kesimleri, dağlık ve ormanlık alanlar, tarım alanları, milli parklar, özel koruma alanları, nüfusça yoğun alanlar, tarihsel, kültürel, arkeolojik, vb. önemi olan alanlar) doğal çevrenin değerlendirilmesi

4. Mevcut çevreye olası etkilerin nitelikleri

- Projenin olası önemli etkileri yukarıda 2. ve 3. maddelerde belirtilen kriterlerle ilişkili olarak aşağıda verilen hususlar dikkate alınarak değerlendirilmelidir.
- Etki alanının genişliği (coğrafik alan ve etkilenen nüfus)
 - Etkinin niteliği ve özelliği, süresi, sıklığı ve yenilenebilirliği

5. Projenin ve yerin alternatifleri

6. Sonuçlar

Burada, yapılan tüm açıklamaların özeti ile projenin önemli çevresel etkilerinin sıralandığı ve alternatiflerin karşılaştırıldığı genel değerlendirmesi yapılacaktır.

Ekler: ÇED Ön Araştırma Raporu’nun hazırlanmasında kullanılan ve çeşitli kuruluşlardan sağlanan bilgiler, belgeler ile rapor içerisinde kullanılan tekniklerden rapor metninde sunulamayan aşağıdaki belgeler.

1. Proje için belirlenen yer ve alternatiflerinin varsa; çevre düzeni, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri.
2. Yatırımcı için projesi ile ilgili olarak daha önceden alınmış izin, onay, ruhsat veya ilgili kurumlardan alınmış belgeler vb.
3. Proje için seçilen alana ilişkin arazi kullanım durumu.

Notlar ve Kaynaklar

ÇED Ön Araştırma Raporu’nu hazırlayanların tanıtımı
Adı soyadı, mesleği, özgeçmişi, referansları ve rapordan sorumlu olduğunu belirten imzası.
Seçme eleme kriterlerine göre hazırlanmış ÇED Ön Araştırma Raporu, projenin türü ve yeri dikkate alınarak ilgili meslek dallarından ve en az üç kişiden oluşan çalışma grubunca hazırlanmalıdır.

EK-V

DUYARLI YÖRELER

Bu Yönetmelik kapsamında bulunan projelere ilişkin yapılacak çalışmalar sırasında başvurulması gereken mevzuatın dökümü aşağıda yer almaktadır. Mevzuatta olabilecek değişiklikler bu bölümün ayrılmaz bir parçasıdır.

1. Ülkemiz mevzuatı uyarınca korunması gerekli alanlar

- a) 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 2 nci maddesinde tanımlanan ve bu Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca belirlenen "Milli Parklar", "Tabiat Parkları", "Tabiat Anıtları" ve "Tabiat Koruma Alanları",
- b) 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca Orman Bakanlığı'nca belirlenen "Yaban Hayatı Koruma Sahaları ve Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanları",
- c) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 2 nci maddesinin "a - Tanımlar" bendinin 1, 2, 3 ve 5 inci alt bentlerinde "Kültür Varlıkları", "Tabiat Varlıkları", "Sit" ve "Koruma Alanı" olarak tanımlanan ve aynı Kanunun ilgili maddeleri uyarınca tespiti ve tescili yapılan alanlar,
- d) 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları,
- e) 04/09/1988 tarih ve 19919 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin 17 nci ve 01/07/1999 tarih ve 23742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik 18, 19 ve 20 nci maddelerinde tanımlanan alanlar,
- f) 02/11/1986 tarih ve 19269 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği'nin 49 uncu maddesinde tanımlanan "Hassas Kirlenme Bölgeleri",
- g) 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 uncu maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" olarak tespit ve ilan edilen alanlar,
- h) 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'na göre koruma altına alınan alanlar,
- i) 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman alanı sayılan yerler,
- j) 3621 sayılı Kıyı Kanunu gereğince yapı yasağı getirilen alanlar,
- k) 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun'da belirtilen alanlar,
- l) 4342 sayılı Mera Kanunu'nda belirtilen alanlar,
- m) 30/01/2002 tarih ve 24656 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nde belirtilen alanlar.

2. Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli alanlar

- a) 20/02/1984 tarih ve 18318 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" (BERN Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlardan "Önemli Deniz Kaplumbağası Üreme Alanları"nda belirtilen I. ve II. Koruma Bölgeleri, "Akdeniz Foku Yaşama ve Üreme Alanları",
- b) 12/06/1981 tarih ve 17368 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi" (Barcelona Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınan alanlar,
- ı) 23/10/1988 tarih ve 19968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Akdeniz'de Özel Koruma Alanlarına İlişkin Protokol" gereği ülkemizde "Özel Koruma Alanı" olarak belirlenmiş alanlar,
- ii) 13/09/1985 tarihli Cenova Bildirgesi gereği seçilmiş ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yayımlanmış olan "Akdeniz'de Ortak Önele Sahip 100 Kıyılal Tarihi Sit" listesinde yer alan alanlar,
- iii) Cenova Bildirgesi'nin 17 nci maddesinde yer alan "Akdeniz'e Has Nesli Tehlikede Olan Deniz Türlerinin" yaşama ve beslenme ortamı olan kıyılal alanlar,
- c) 14/02/1983 tarih ve 17959 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Sözleşmesi"nin 1 ve 2 nci maddeleri gereğince Kültür Bakanlığı tarafından "Kültürel Miras" ve "Doğal Miras" statüsü ile koruma altına alınan kültürel, tarihi ve doğal alanlar,
- d) 17/05/1994 tarih ve 21937 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Önele Sahip Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi" (RAMSAR Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlar.

3. Korunması gereken alanlar

- a) Onaylı çevre düzeni planlarında, mevcut özellikleri korunacak alan olarak tespit edilen ve yapılaşma yasağı getirilen alanlar (Tabii karakteri korunacak alan, biogenetik rezerv

alanları, jeotermal alanlar v.b.),

b) Tarım Alanları: Tarımsal kalkınma alanları, sulanan, sulanması mümkün ve arazi kullanma kabiliyet sınıfları I, II, III ve IV olan alanlar, yağışa bağlı tarımda kullanılan I. ve II. sınıf ile özel mahsul plantasyon alanlarının tamamı,

c) Sulak Alanlar: Yaban hayatın yaşama ortamı olan, doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel-git hareketlerinin çekilme devresinde derinliği 6 metreyi geçmeyen sular, bataklık sazlık ve turbalıklar ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerler,

d) Göller, akarsular, yeraltı suyu işletme sahaları,

e) Bilimsel araştırmalar için önem taşıyan ve/veya nesli tehlikeye düşmüş veya düşebilir türler ve ülkemiz için endemik olan türlerin yaşama ortamı olan alanlar, biyosfer rezervi, biyotoplar, biyogenetik rezerv alanları, benzersiz özelliklerdeki jeolojik ve jeomorfolojik oluşumların bulunduğu alanlar.